

ศูนย์ประนีประนอมคดีครอบครัว ประจำศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสระบุรี

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เป็นวิธีการระงับข้อพิพาทด้วยการพูดคุยเจรจาหาทางออกของปัญหา ร่วมกันของคู่พิพาท โดยมีบุคคลที่สามซึ่งเป็นคนกลางทำหน้าที่ช่วยเหลือคู่พิพาทในการเจรจาให้เป็นไป ด้วยความเรียบร้อย ไม่ให้เกิดการโต้เถียงหรือเกิดความรุนแรงระหว่างกันในการเจรจา อีกทั้งมีหน้าที่ เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาแก่คู่พิพาท โดยแนวทางนั้นต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย เป็นที่ยอมรับและ พึงพอใจแก่คู่พิพาททุกฝ่าย และสามารถปฏิบัติได้ ซึ่งเมื่อคู่พิพาทยอมตกลงกันด้วยความสมัครใจแล้ว ก็ จะทำสัญญาประนีประนอมยอมความเสนอต่อศาลพิจารณาและมีคำพิพากษาตามยอมให้แก่คู่พิพาท เพื่อให้ สัญญาประนีประนอมยอมความนั้นมีผลผูกพันให้คู่พิพาทต้องปฏิบัติตามต่อไป

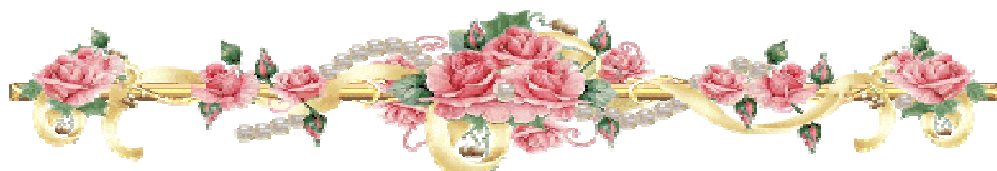
ผู้ประนีประนอม

สำหรับศาลเยาวชนและครอบครัว จะเรียกคนกลางที่ทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยว่า “ผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว” ซึ่งต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติ ดังนี้

- มีอายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปี
- มีคุณสมบัติที่จะเป็นข้าราชการศาลยุติธรรมได้ตามกฎหมาย
- มีอัธยาศัย บุคลิกภาพ และความประพฤติเหมาะสมแก่การไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว
- ได้รับการอบรมและฝึกปฏิบัติจนสามารถผ่านการทดสอบในเรื่องเจตนารมณ์ของ ศาลเยาวชนและครอบครัว การพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว และวิธีการ ไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้อย่างไร

๑. ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีที่ศาล และข้อตกลงที่ได้มีความเหมาะสมกับคู่พิพาท
๒. คู่พิพาทสามารถยุติปัญหาได้ด้วยการตัดสินใจของตนเอง ทำให้เกิดความพึงพอใจ ในข้อตกลงที่เกิดขึ้นในการเจรจาไกล่เกลี่ย และสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงนั้นได้ ด้วยความเต็มใจ
๓. ข้อตกลงระหว่างคู่ความเมื่อได้ระบุไว้ในสัญญาประนีประนอมยอมความและศาล มีคำพิพากษาตามยอมแล้ว ข้อตกลงนั้นมีผลบังคับให้คู่ความต้องปฏิบัติตาม เช่นเดียวกับ ผลของคำพิพากษา
๔. ไม่มีฝ่ายใดแพ้ หรือฝ่ายใดชนะ แต่ถือว่าคู่พิพาทชนะด้วยกันทั้งคู่ (win – win)
๕. ทำให้สามารถรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคู่พิพาทไว้ได้

การดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสระบุรี

๑. กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีครอบครัวทั้งก่อนฟ้องและหลังฟ้อง

๑.๑ กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีครอบครัวก่อนฟ้อง

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีครอบครัวก่อนฟ้อง หมายถึง เมื่อเกิดกรณีพิพาทขึ้นในครอบครัว ในปัญหาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว เช่น การไม่ช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูบุตร หรือ ไม่อุปการะเลี้ยงดูคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งตามสมควร การที่สามีหรือภริยาก่อกองบุคคลอื่นเป็นสามีหรือภริยา หรือมีพฤติกรรมเชิงชู้สาวกับบุคคลอื่น เป็นต้น

เมื่อเกิดปัญหาดังกล่าว ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย สามารถติดต่อศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสระบุรีที่ส่วนงานประชาสัมพันธ์หรืองานไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทประจำศาล เพื่อเขียนคำร้องขอให้ศาลดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีได้ โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. นิติกรงานไกล่เกลี่ย จะสอบถามข้อเท็จจริงจากคู่กรณี และจัดทำคำร้องขอให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องเสนอต่อผู้บริหารศาล
๒. กำหนดวันนัดไกล่เกลี่ยแก่คู่กรณี และมีหนังสือเชิญคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งให้มาเข้าร่วมกระบวนการไกล่เกลี่ย (กรณีคู่กรณีไม่ได้มาพร้อมกัน)
๓. เชิญและแต่งตั้งผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวประจำศาลเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ย
๔. เมื่อถึงวันนัด ดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ผลการไกล่เกลี่ย

ไกล่เกลี่ยสำเร็จ : จัดทำบันทึกข้อตกลงเป็นหนังสือและให้คู่กรณีลงชื่อ

ไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ : แนะนำคู่พิพาทให้ดำเนินการใช้สิทธิทางศาลต่อไป

ทั้งนี้ การดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องดังกล่าว คู่กรณีไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด เพราะเป็นการบริการของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสระบุรี ที่ให้โอกาสคู่กรณีที่เกิดปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวในลักษณะที่ไม่รุนแรงมากนัก ยังสามารถพูดคุยกันได้ แต่ไม่มีคนกลางที่จะช่วยทำหน้าที่ประสานให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งยอมพูดคุยกันด้วยดี เพื่อหาทางออกของปัญหานั้นๆ โดยยังไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการว่าจ้างทนายความเพื่อดำเนินคดีให้

๑.๒ กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีครอบครัวหลังฟ้องหรือก่อนพิจารณาคดี

“คดีครอบครัว” หมายถึง คดีแพ่งที่ฟ้องหรือร้องขอต่อศาลหรือกระทำการใดๆในทางศาลเกี่ยวกับผู้เยาว์หรือครอบครัว ซึ่งจะต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว ได้แก่

- คดีฟ้องหย่า แบ่งสินสมรส
- คดีฟ้องเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดู หรือขอใช้อำนาจปกครองบุตร
- คดีฟ้องเรียกค่าทดแทนจากหญิงหรือชายอื่น(ฟ้องชู้) โดยผู้ฟ้องต้องเป็นสามีหรือภริยาที่จดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมาย

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีครอบครัวภายหลังยื่นคำฟ้องหรือก่อนที่ศาลจะทำการพิจารณาคดี คือ เมื่อคู่ความยื่นคำฟ้องเป็นคดีครอบครัวที่มีข้อพิพาทต่อศาล ในวันนัดครั้งแรกที่ศาลกำหนดให้เป็นนัดพร้อมเพื่อไกล่เกลี่ย,ชี้แจงสถาน,สืบพยาน นั้น เมื่อคู่ความมาศาลทั้งสองฝ่าย ก่อนเริ่มพิจารณาศาลจะดำเนินการแต่งตั้งผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวประจำศาล เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้แก่คู่ความก่อนทุกคดีเพื่อให้คู่ความได้มีโอกาสเจรจาตกลงกัน ทั้งนี้เป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๑๔๘ ที่บัญญัติว่า “คดีครอบครัวที่มีข้อพิพาท ก่อนเริ่มพิจารณา ให้ศาลตั้งผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว เพื่อไกล่เกลี่ยให้คู่ความในคดีครอบครัวได้ประนีประนอมกัน”

ทั้งนี้ การที่ศาลกำหนดให้คู่ความในคดีครอบครัวได้เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนเริ่มพิจารณานั้น ก็เพื่อความสงบสุขในการอยู่ร่วมกันในครอบครัว การสงวนและคุ้มครองสถานภาพของการสมรสในฐานะที่เป็นศูนย์รวมของชายและหญิงที่สมัครใจเข้ามาอยู่กินฉันสามีภรรยา ซึ่งหากไม่อาจรักษาสถานภาพของการสมรสได้ ก็ให้การหย่าเป็นไปด้วยความเป็นธรรมและเสียหายน้อยที่สุด โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของบุตรเป็นสำคัญ

ผลการไกล่เกลี่ย

กรณีไกล่เกลี่ยสำเร็จ : โจทก์อาจยื่นคำร้องขอถอนฟ้อง หรือคู่ความร่วมกันทำสัญญาประนีประนอมยอมความเสนอต่อศาลเพื่อพิจารณา เมื่อศาลเห็นว่าสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นไม่ขัดต่อกฎหมาย ศาลก็จะมีคำพิพากษาตามยอมในคดีนั้น เพื่อให้สัญญาประนีประนอมนั้นมีผลผูกพันคู่ความต่อไป

กรณีไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ : ยุติการไกล่เกลี่ย และดำเนินการสืบพยานไปตามกระบวนการพิจารณาตามปกติ

การยุติปัญหาด้วยกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เป็นวิธีการที่ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายของคู่ความ เพราะคู่ความไม่ต้องเดินทางมาศาลหลายครั้ง โดยเฉพาะในคดีครอบครัวจำเลยอาจไม่ต้องเสียเงินค่าจ้างทนายความเพื่อต่อสู้คดี เพราะสามารถเจรจาตกลงกันได้เอง เนื่องจากเนื้อหาที่โจทก์ฟ้องและเรียกร้องมักเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ในครอบครัวมากกว่าเรื่องทรัพย์สิน ปัญหาความขัดแย้งที่สามารถยุติได้ด้วยกระบวนการไกล่เกลี่ยจึงเป็นการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืนมากกว่า การที่ศาลมีคำพิพากษา เพราะการตัดสินของศาลจะต้องมีฝ่ายหนึ่งแพ้และฝ่ายหนึ่งชนะ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความรู้สึกบาดหมางต่อกันตามมาไม่จบสิ้น และเนื่องจากการที่คู่ความสามารถเจรจาตกลงกันได้จะต้องเกิดจากความสมัครใจของคู่ความทุกฝ่าย ข้อตกลงที่เกิดขึ้นจึงเป็นข้อตกลงที่คู่ความทุกฝ่ายพอใจยอมรับและเต็มใจที่จะปฏิบัติตาม อีกทั้งเมื่อคู่ความได้มีโอกาสเจรจากันด้วยเหตุผลก็จะนำมาซึ่งความเห็นใจซึ่งกันและกัน และแม้คู่ความจะไม่สามารถอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวได้ดังเดิมก็ยังสามารถรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันไว้ได้

